

Bedrijvenlobby aan het roer in nieuwe raad voor regelgeving?

Roeline Knottnerus

De nieuwe raad waarin de VS en de EU gezamenlijk nieuwe regels opstellen, gaat gedomineerd worden door het bedrijfsleven. Wetsvoorstellen worden vooral bekeken vanuit het oogpunt wat het betekent voor de handel. Mens en milieu staan lager in de rangorde.

Om handel en investeringen te bevorderen willen de EU en de VS via TTIP toewerken naar harmonisering en/of wederzijdse erkenning van elkaars wetten en regels. Europa erkent dat die regels er zijn om mensen te beschermen tegen risico's, bijvoorbeeld op het gebied van volksgezondheid of een schoon leefmilieu. Maar regels, hoe noodzakelijk ook, kunnen de internationale handel beperken.

Op dit moment is er volgens de Europese Commissie geen prikkel voor nationale politici om te kijken naar de gevolgen van binnenlandse regels op buitenlandse handels- en investeringsstromen. Dat moet anders, zeggen de EU en de VS. TTIP moet een instrument worden dat beide blokken dwingt om hier bij het ontwikkelen van nieuwe regels wel rekening mee te houden en ook bestaande regelgeving hierop aan te passen.

Een nieuwe bureaucratische laag erbij

TTIP wordt een 'levend verdrag'. Dit betekent dat alle regels en wetten die na TTIP worden gemaakt eerst langs de andere verdragspartij moeten om ervoor te zorgen dat de handel er zo weinig mogelijk door wordt belemmerd. De VS mag dan formeel commentaar geven op onze wetten en regels, en omgekeerd.

Om dit te kunnen doen willen de verdragspartijen een nieuwe raad oprichten: de zoge-

Foto: Greenpeace Oostenrijk

naamde Regulatory Cooperation Body (RCB). Dit orgaan gaat toezicht houden op de ontwikkeling en invoering van wet- en regelgeving in de VS en de EU.

Een groot probleem met het RCB is dat het een extra bureaucratische laag vormt die kan zorgen voor eindeloze vertragingen in het invoeren van nieuwe regels en wetten. 'Stakeholders' — het bedrijfsleven voorop — mogen namelijk te allen tijden bezwaar aantekenen tegen de plannen van overheden. Die moeten aantonen dat de bezwaren serieus worden meegewogen. Zelfs bestaande regelgeving kan op verzoek van een stakeholder worden doorlicht op hoe handelsbelemmerend deze is.

In het voorstel van de EU moet elk regelgevend proces in de EU, de VS, de lidstaten of de Amerikaanse federale staten vergezeld gaan van een stakeholder consultatie en moet worden bekeken wat de impact zal zijn op handel en investeringen. Welke gevolgen een regel heeft op bijvoorbeeld consumentenbelangen of het milieu wordt veel minder belangrijk gevonden. In het huidige voorstel wordt het meewegen daarvan slechts in een voetnoot genoemd.

Bedrijvenlobby aan het roer?

Het voorstel van de Europese Commissie om in deze nieuwe raad te gaan samenwerken met de VS leunt sterk op de ideeën van de Euro-

pese en de Amerikaanse bedrijvenlobby, verenigd in BusinessEurope en de US Chamber of Commerce. Die zijn er groot voorstander van dat lobbygroepen via de RCB rechtstreeks inspraak krijgen in de vormgeving van wet- en regelgeving. De machtige bedrijvenlobby aan weerszijden van de oceaan zal het proces van 'regelgevende samenwerking' gemakkelijk kunnen domineren. Ook kunnen internationaal opererende bedrijven al in een heel vroeg stadium dreigen met investeringsclaims (via het ISDS mechanisme in TTIP) om zo wetsvoorstellen die hen niet aanstaan van tafel te krijgen. Hiermee raakt het bedrijfsleven rechtstreeks aan nationale en Europese regelgevende bevoegdheden en democratische besluitvorming. Regelgevende samenwerking wordt ook wel het legaliseren van lobby genoemd.

Parlementen worden zo buitenspel gezet: zij mogen zich straks alleen nog uitspreken over de minst handelsbelemmerende beleidsopties. Enkel wat wordt voorgekookt door de RCB, in samenspraak met het bedrijfsleven, bereikt nog de parlementen. Bredere maatschappelijke belangen komen op de tweede plaats. Meerdere Europarlementariërs noemen regelgevende samenwerking dan ook een van de gevaarlijkste onderdelen van TTIP. Zij vrezen dat hun werk min of meer zinloos wordt.

Agrarisch verzet tegen TTIP groeit

Guus Geurts, namens XminY betrokken bij Platform Aarde Boer Consument

Veel boerenorganisaties hebben grote problemen met de invoering van TTIP. Tijdens een debat in Wageningen in april lieten diverse vertegenwoordigers van agrarische organisaties weten geen voorstander te zijn van TTIP. De afgelopen maanden sloten andere boerenorganisaties zich hierbij aan.

De Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV), de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) en de Vereniging voor Biologisch Dynamische landbouw (BD-vereniging) zijn tegen TTIP omdat het opheffen van de Europese bescherming naar verwachting zal leiden tot structureel onstabiele en te lage prijzen aan de boer. Deze boerenorganisaties zetten zich, onder andere via het Platform Aarde Boer Consument, al jaren in voor meer Europese marktregulering. Daarmee zouden eerlijke, kostendekkende prijzen aan de boer bereikt kunnen worden, voor een product dat aan alle maatschappelijke eisen voldoet.

TTIP zal dit definitief onmogelijk maken, verwachten zij. Volgens Piet van IJzendoorn, voorzitter van de BD-vereniging, is TTIP strijdig met hun streven naar korte lijnen tussen boeren en burgers, sluitende kringlopen en een landbouw die gebaseerd is op ecologische uitgangspunten. TTIP zorgt juist voor een grotere afstand tussen boer en consument, onnodige stijging van import en export, en een verdere commercialisering van de voedselvoorziening.

Vrijhandel in voedsel

De melkveehouders die samenwerken binnen de Dutch Dairyman Board (DDB) delen dit standpunt. Voorzitter Sieta van Keimpema van de DDB wijst ook op de grote nadelen van het CETA-handelsverdrag tussen de EU en Canada. Hierdoor zal er veel meer Canadees rundvlees worden toegelaten - wat zogenaamd 'hormoonvrij' is, maar de controle hierop is minimaal. Het is dan ook

van belang dat ook het CETA-verdrag wordt tegengehouden. Bestuurslid Keimpe van der Heide van de NAV wil zelfs een stap verder gaan: voedsel zou volgens hem buiten alle vrijhandelsverdragen gehouden moeten worden.

Voorzitter Ingrid Jansen van de Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV) vreest dat het bestaansrecht van Nederlandse familiebedrijven in het gedrang komt door oneerlijke concurrentie. De prijzen die varkenshouders krijgen, zullen volgens haar nog lager worden door het grotere aanbod van Amerikaans vlees. Daarbij is dit vlees geproduceerd tegen een lagere kostprijs, vanwege de lagere eisen waaraan de Amerikaanse boer hoeft te voldoen. Jansen concludeert daarom dat TTIP desastreuus is voor de Nederlandse varkenshouderij.

Race to the bottom

Ook de landelijke vakgroep Pluimveehouderij LTO/NOP is tegen TTIP.

Voorzitter Eric Hubers zegt dat TTIP het gelijke speelveld ondermijnt, doordat het Amerikaanse producten op de Europese markt gaat toelaten die met veel lagere voedselveiligheids-, milieu- en dierenwelzijnsstandaarden zijn geproduceerd.

Deze producten mogen door wederzijdse erkenning van standaarden op de Europese markt worden toegelaten. Dit ondanks de belofte van minister Ploumen dat deze Europese standaarden niet verlaagd zullen worden. Iets vergelijkbaars gebeurt met de toelating van legbatterij-eieren uit Oekraïne terwijl Europese pluimveehouders met een legbatterijverbod zijn geconfronteerd.

Voorzitter Hennie de Haan van de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders sluit zich hierbij aan: 'Wat in Nederland mag worden geconsumeerd, moet ook in Nederland mogen worden geproduceerd. Het kan niet zo zijn dat in Nederland een verbod op bepaalde huisvestings-

systemen geldt, maar dat producten afkomstig uit dergelijke huisvestingsystemen wel mogen worden geïmporteerd. Dat is de wereld op zijn kop.' De agrarische organisaties vrezen door TTIP in een race to the bottom te belanden, waarvoor steeds minder plaats zal zijn voor gezinsbedrijven.

De tegenstand van met name de LTO-vakgroepen is opmerkelijk omdat de voorzitter van LTO Nederland Albert Jan Maat wel een voorstander van TTIP is. Hij is tevens voorzitter van de Europese boerenorganisatie COPA-COGECA, waarbij LTO is aangesloten. COPA-COGECA hebben samen met de Europese agribusiness die samenwerkt binnen Food Drink Europe, TTIP verwelkomd omdat zo handelsbarrières op het gebied van regulering uit de weg geruimd zouden kunnen worden.